

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val čepiti naj se pošilja uredništvu lista. Nebrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik koncesija lista „Edinost“ — Tisk. tiskarna „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-87.

Naročilna znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri mesece 6.—
za nedeljske izdaje za celo leto 6.50
za pol leta 3.25

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglas se računa na milimetre v širokosti ene kolona. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglasi v tekstilu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšertni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo v pravi list. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20. — Poštneobrambilni račun št. 841.632.

Pregled najnovejših dogodkov.

Ruska bojišča. — Ob Prutu nič posebnega. Ruski prehod čez Dnjestr severno Nječviske preprečen. Srditi ruski napadi zapadno Višnjovčika. V Voliniji ob Lipi pri Lokačih ter stohodsko-stirskem odseku srđiti boji.

Italijanska bojišča. — Ob Soči ponoči zelo živahen laški artiljerijski ogenj. Laški napadi pri Bagnih, vzhodno Trziča, na Mrzlem vrhu, v Dolomitih, ob mejnem kotu pri Primolanu in jugozapadno Asiaga obditi.

Podvodniški napad na obrežni parnik „Biokovo“.

Zapadna bojišča. — Pred Verdunom artiljerijsko delovanje. V Vogezih manjši boji.

Balkanska bojišča. — Artiljerijsko delovanje na solunski fronti.

Turška bojišča. — Nič pomembnega.

Razno. — Crnovice druga Gorica. — Tajna seja v francoski zbornici. — Položaj v laški kabinetni krizi se je poslabšal. — Avstrijski Nemci med seboj. — Pametne besede nemškega vseučiliškega profesorja (razne politične stvari). — Danes popoldne ob 6 v Narodnem domu prireditve »V kraljestvu palčkov«.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 17. (Kor.) Uradno se razglasa: 17. junija 1916, popoldne.

Rusko bojišče. — Ob Prutu nič posebnih dogodkov. Severno Nječviske se je izjalovil poizkus Rusov, da bi prestopili Dnjestr. Sovražni napadi proti postojankam zapadno Višnjovčika se ponavljajo z nezmanjšano srđitostjo. V Voliniji se ponovno vrše srđiti boji ob Lipi v okolišu Lokačev in v stohodsko-stirskem odseku.

Italijansko bojišče. — Na soški fronti se je snoči zopet pričel zelo živahen artiljerijski ogenj med morjem in Grizami. Italijanski napad od ladedelnice »Adria« proti našim postojankam pri Bagnih smo zavrnili. Na robu vzhodno Trziča je prišlo do bojev z minovkami in ročnimi granatami. V severnem odseku soške fronte se je izjalovil sovražni napad na Mrzli vrh. Ravnotako so bili brezuspešni trajni napori Italijanov proti našim dolomitskim postojankam. Včeraj so tamkaj razpadli napadi pri Ruffreddu in pred Crodio d'Ancona. Ista usoda je doletela močne sovražne sunke iz primorskega okoliša proti našim postojankam pri mejnem kotu in proti vrhu Monte Meletta. Tudi na naši fronti jugozapadno Asiaga smo odbili napad znatnih italijanskih sil. V tem okolišu smo zajeli 13 italijanskih častnikov, 354 mož in pet strojnih pušk.

Jugovzhodno bojišče. — Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Rusko uradno poročilo.

DUNAJ, 17. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo ruskega generalnega štaba 15. junija: Zapadna fronta. — Na dvinski fronti, jugozapadno Naroškega jezera, je sovražna artiljerija na več mestih razvijala živahno delovanje. Nemci so noizkušali nato priti iz svojih jarkov, a smo jih vsakokrat zavrnili. V okolišu Baranovičev se je vnel krajevni boj, tekoma katerega smo izpočetka zavzeli nekoliko sovražnih jarkov. Nemški protinapad nas je prisilil, da smo se umeknili v jarke, iz katerih smo udarili. Ofenziva generala Brusilovega je trajala tudi včeraj. Na raznih delih fronte smo iznova zajeli moštva in vojni plen. Sovražnik je nadaljeval svoje protinapade na več mestih in se je ustanovil v svojem novem ozemlju. Po sedaj izpolnjenih poročilih so se ugotovila naslednja natančna števila vojnih ujetnikov in vojnega plena: en general, trije polkovni poveljniki, 2467 častnikov, pet polkovnih zdravnikov, okoli 150.000 vojakov, 163 topov, 266 strojnih pušk, 131 bombovk in 32 minovk.

S severovzhodne fronte.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča 15. t. m.: V onih frontnih odsekih, kjer je številna sovražna premoča mogla poriniti nazaj našo fronto, zadnja dva dni ni bilo bistvenih izprememb in pritisk sovražnika proti upogojenim delom fronte ni deloval z vso močjo. Preko črte Horodenka — Sniatin so Rusi prodrli le neznatno proti zapadu in v okolišu zapadno in južno Lucka je položaj v splošnem neizpremenjen. Tudi so bila posamezna bojna delovanja v teh okoliših le podrejenega pomena. Med Dnjestrom in Prutom se ni dogodilo nič pomembnega, in zapadno Stira je prišlo samo pri Lukačih, severno izvirnice Luge do bojev med našo in rusko konjico, ki ste obeh razjahali. Drugače so Rusi napadali na različnih krajih fronte, a so bili vsi napadi brezuspešni. Severno in vzhodno Crnovic ponovljeni napadi so bili odbiti in ravno tako tudi zelo žilavi naskoki ob Stripi pri Višnjovčiku.

Na prehodišču med izviri Sereta in Ikvo pri Ridomu ter ob gornji Ikvi, severozapadno Kremjenca, so si prizadevali Rusi, da bi poplavlili naše jarke a smo jih odbili.

Tekom včerajšnjega dneva so poizkušali Rusi na obeh krilih dolge fronte premagati poročne ovire, kar smo jim pa preprečili. Zapadno Crnovic so hoteli priti čez Prut, ker so se ponosrečili napadi pri Crnovicah samih, a jim je uspeh preprečil ogenj naše artiljerije. Med Kolki in dvortno železnico Rovno—Kovel so si prizadevali, da bi prišli čez Stir in Stohod, kar smo jim pa tudi uspešno preprečili.

Včerajšnje poročilo našega generalnega štaba pa karaktizira pričetek novih bojev v Voliniji. Izvedeli smo doslej, da je sovražna konjica dospela v Torčin in da so se pri Lokačih vršili konjiški boji, potem pa, da so se ob gornjem Stohodu izjalovili sovražniki vsi poizkusi, da bi prodrli dalje proti severozapadu. Naša fronta je po krajevnih podatkih, navedenih v poročilih našega generalnega štaba, iz okoliša severozapadno Kremjenca šla v petlji skozi ozemlje vzhodno Vladimirja Volinskega proti gornjemu Stohodu (železniški prehod severozapadno Rožišča) in dalje preko Sokula ob severnem bregu Stira do Kolkov. Ni pa nikakršnih podatkov za presojo narivajočega se vprašanja, ali se morejo novi boji v Voliniji smatrati za začetek naših protukrepov, ali pa če gre zasedaj še za zavrnitev nadaljnega sovražnikovega prodiranja proti zapadu. Ob Stripi in v stohodsko-stirskem odseku je sovražnik včeraj podvojil svoje napore, toda uspehov ni dosegel nobenih.

Boji pred Crnovicami.

Crnovice, 16. junija.

Štiri dni že besni ljut boj okoli Crnovic. Umeknitev naše fronte med Dnjestrom in Prutom, ki se je izvršila iz znanih vzrokov, je imela za posledico, da smo se začasno morali umekniti tudi iz naših postojank severozapadno Crnovic. To se je zgodilo 10. junija. Umik se je na tem delu fronte izvršil brez boja in čete, ki so bile v tem okolišu nameščene po postojankah, so se umeknile v dolino Pruta, v najbližje sosesstvo Crnovic. Od tega trenutka dalje je bilo mesto Crnovice torišče srđitega boja.

Uvodni boji za posest mesta so se pričeli binškošno nedeljo. Pred tem zgodovinskim, za mesto velepomembnim trenutkom je policijska oblast v Crnovicah izdala uradni razglas, ki se je glasil kot nekak motto ko pretresljivi žaloigri. Razglas pravi: »Prebivalstvo se opozarja, da bo mesto Crnovice danes, v nedeljo, 11. junija, najbrž obstreljevala sovražna artiljerija.« Prebivalstvo je umelo ta migljaj. Takoj po objavi tega razglasa je prebivalstvo začelo bežati iz mesta. Prebivalstvo pozna Ruse, in nikče se ni hotel zopet izpostavljati nevarnosti, da bi živel v njihovi družbi. Pretresljiva je bila slika, ki se je kazala v soboto v vsej svoji tragiki. Vse je hotelo proč; kristjani, židje, Nemci in Romuni, Poljaki in Malorusi, vse je rajši zapuščalo ljubljeno mesto, v katerem je odmeval divji, zamolkel hrušč, kajti ravno tedaj so Rusi, ki so sedaj stali na oni strani Pruta, obstreljevali mesto. Neprestano so grmeli topovi in kroglice so padale zlasti v spodnji del mesta v kolodvorski predel. Ogenj ni bil posebno močan, vendar pa je povzročal velik strah in zmešnjavo.

Od časa do časa je kaka kroglica udarila v kako objudeno hišo. Naši so živahno odgovarjali na obstreljevanje. Tako je minila binškošna nedelja. Mračno in težko je legla noč na mesto, v katerem je vladalo tesnobno razpoloženje. Noč je minila precej mirno. Na binškošni ponedeljek se je ponavljala ista bojovita slika. Rusi so obstreljevali naše postojanke, pri čemer niso polagali posebne važnosti na cilj, tako da so pravzaprav obstreljevali mesto. Vsa prutska dolina in mesto sta bila razburkana bojno polje. Ruske kroglice o živžgale neprestano. Užigalne granate so udarjale v majhna poslopja in za njimi so se dvigali v zrak mogočni oblaki dima. Ena granata je udarila v kolodvorsko poslopje, ki je odzadaj precej močno poškodovano. En šrapnel je zašel v južnejši del mesta in je ranil tri osebe. Unelo se je tudi neko lesno skladišče. Ljudje, ki so še ostali v mestu, so se strahoma plazili po ulicah in vsi so imeli na ustnih edino le vprašanje: Ali mesto prestane to težko krizo?

Pretrsljive so slike v posameznih mestnih predelih in po ulicah, ki se počasi praznijo in katerih vnanost kaže globoko krizo, v kateri se nahajajo Crnovice. Oblasti so alarmirane. V mestni hiši je zbran mestni svet in posluje nepretrgoma. Vsako uro prihajajo od tam vesti, ki navdajajo ljudstvo z novim upom. Z nežno ljubeznijo in vdanostjo se oklepajo zadnji ostanki meščanstva svojega mesta, katerega usoda jim stiska srce in ki ga nočejo zapustiti v kritičnem času.

V noči od ponedeljka na torek so se pripravili Rusi, da bi iznenadili mesto in se naskočili na severovzhodni strani, tik

ob romunski meji. Opolnoči se je pričelo topovsko streljanje, da je vse navdajala groza. Temno obzorje je takorekč razsvetljevalo stotine vzbliškajočih krogelj. Neprestano so bobnali Rusi s svojimi topovi proti našim postojankam. Pri svojem napadu so prestopili na romunsko tla, da bi obkolili našo obrambo. Pri tem so zadel na oborožen odpor romunske mejne straže in unel se je zelo živahen boj, tekoma katerega je bilo ranjenih 23 Romunov. Naši junaški branitelji so pa uničujoče začeli obstreljevati naskakovalce, ki so imeli skrajno težke izgube. Boj je trajal do 3 zjutraj. Rusi so se že približali Prutu, toda niso mogli dalje. Stotine jih je utonilo v valovih Pruta, nešteto pa jih je padlo v ognju naših topov. Naskok, ki so ga izvršili v velikih masah, je bil popolnoma odbit.

V torek popoldne so zopet izpregovorili naši topovi uničujoče proti sovražnim kolonom na oni strani Pruta. Rusi so se tamkaj zopet pripravljali na naskok proti enemu naših predmostij, a so ga naši topovi zadušili že v kalu. S tem pa še oddaleč ni bil končan boj okoli mesta. Ko je topovski ogenj tekoma popoldneva nekoliko ponehal, se je ot 3 zjutraj takorekč pekel odprl proti našemu predmostju Žučki. Bilo je, kakor da bi bil bljuval ogenj iz tisočeriš žrel proti mestu. Vse mesto se je treslo, toda tudi ja naskok je bil brez uspeha za Ruse. Naši topovi so odgovarjali na artiljerijski ogenj enako srđito in branitelji tega odseka so se nato odločili za protinapad, pri čemer je prišlo do strahovitega boja moža proti možu. Rusi, ki so napadali v šestnajstih vrstah, so bili potolčeni in vedno nanovo naskakujoče rezervne kolone iz prutske doline so bile porinjene daleč preko Sadegore.

Tako je mesto že četrti dan v težki bojni krizi, ki jo spremlja prebivalstvo z največjim razburjenjem. Gorica je dobila tovarišico in trpljenje. Dasiravno Crnovice niso trpele toliko, pa obstreljevanje kot Gorica, vendar boj, ki hrumi okoli mesta, ni nič manj srđit in prebivalci, ki so ostali v mestu, ne zaslužijo za svoje junaštvo nič manjšega občudovanja kot oni v Gorici. Ko pišem to poročilo, se nadaljuje topovsko streljanje. Vsi čutimo odločilni čas, ki ga preživljamo sedaj. Zdi se nam, kot da bi bili težko bolni in da je bolezen sedaj dosegla vrhunec. Vendar smo pa trdno prepričani, da Crnovice prestanejo tudi to krizo.

Italijansko uradno poročilo.

DUNAJ, 17. (Kor.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročilo italijanskega generalnega štaba 15. junija: Med Adizo in Brento včeraj srđite artiljerijske akcije na obeh straneh in delovanje naših poizvedovalnih oddelkov. Naša artiljerija je razkropila sovražne kolone na pohodu in je obstreljevala uspešno na več točkah sovražne artiljerijske postojanke. Na posinski fronti smo zavrnili dva sovražna napada na Monte Giove in Monte Brazzone. V trziškem odseku je snoči po kratki, a močni in učinkoviti artiljerijski pripravi naša hrabra pehota napolske brigade (75. in 76. polk), podpirana po konjiških oddelkih, ki so razjahali, nenadoma vdrila v sovražne črte vzhodno Trziča in južno Sv. Antona ter jih popolnoma osvojila na srđitem boju. 488 ujetnikov, med njimi 10 častnikov, 7 strojnih pušk in bogat plen orožja, municije in vojnega materiala smo zajeli. Brodovje capronijev je z zelo dobrim uspehom bombardiralo železniško postajo Matarello v Lagarinski dolini in sovražna nastanišča v bližini dolin Nos in Campo-mulo. Sovražni letalci so vrgli nekoliko bomb na Padovo, San Giorgio di Nogaro in Portogruaro; bili ste pa ranjeni samo dve osebi in malo škode.

Podvodniški napad na obrežni parnik „Biokovo“.

C. kr. korespondenčni urad poroča: Naslednji opis napada nekega sovražnega podvodnika neznane pripadnosti na obrežni parnik »Biokovo« se naslanja na sodne pod prisego podane izpovedbe lajdovskega moštva parnika, ki je posreči in mornarski spretnosti ušel namenjeni mu usodi. Popolnoma se skladajoče izpovedbe priproštih dalmatinskih mornarjev podajajo boljšo sliko o načinu pomorskega vojevanja naših sovražnikov, kot pa bi jo mogel podati sijajen opis spretnega plesa.

Parnik »Biokovo«, že prav star parnik, ki vozi že 35 let, 39'4 m dolg, z 229 tonami — torej tipičen parnik za obrežni promet v najožjem smislu — je 1. junija vozil iz Zadra v Split. Parnik je bil brez tovara, ki ga je imel šele nakrcati. Ladjsko moštvo je obstajalo iz 11 glav, poleg njih pa je bil na krovu en sam potnik, neka ženska, ki je potovala iz Zadra v Split. Imeti ni treba nikakršne pomorske izkušnje, da se spozna, če tudi človek ne vidi parnika, da parnik te velikosti in tako star ni mogel biti niti oborožen niti »transportni parnik za čete«.

Proti 10. uri popoldne so na mostu se nahajajoči kapitan in dva moža posadke videli, da se bliža ladja nenasta riža, kma-

lu pa se je moglo videti tudi svetlosivo telo plitvo pod vodo plavajočega torpeda. Kapitan je spoznal iz hitrega premikanja torpeda, da bo plaval mimo ladje, in se je zato oziral po ladji, ki je izstrolila torpedo, pravilno sodeč, da bo prvemu torpedu kmalu sledil drugi. Prvi torpedo je šel kake 4 m pred prednjim delom ladje mimo parnika in je plaval še kakih 300 do 400 m dalje ter se potopil. Tedaj pa so kapitan in 3 mornarji že na kakih 600 do 700 m razdalje na desni strani parnika zagledali periskop pod vodo se nahajajočega podvodnika in takoj nato, komaj dve minuti po prvem lansiranju, drugo penasto rižo, ki je šla od podvodnika naravnost proti parniku. Ta torpedo ni bil zadel ladjo, če ne bi bil kapitan dal krnilo hitro zasukati proti levi strani, tako da je torpedo v razdalji dveh metrov od desne strani parnika smuknil mimo njega. Tudi ta torpedo je bil videti razločno. Plaval je še dalje od ladje, skočil iz vode in se potopil natj. Po teh dveh brezuspešnih poizkusih se je zadelo kapitanu, da misli podvodnik zasledovati parnik. Zato je vozil sentertja, da bi zmanjšal nevarnost zadržaja. Po vožnji, ki je trajala kakih 6 minut, je podvodnik opustil lov, se potopil in izginil.

Temu golemu dejanskemu stanju ni pač dostaviti skoraj nič. Parnik ni bil niti posvarjen, niti preiskan, moštvo se ni dala možnost, da bi se spravilo na varno, temveč je podvodnik lansiral torpeda naravnost proti živim ciljem.

Poveljniki podvodnikov pač res občajno niso osiveli mornarji, temveč mlajši pomorski častniki. Da se pa parnik take vrste, kot je »Biokovo«, ne zamenja za vojno ladjo ali parnikom za transporte čet, pač ni treba, da bi človek imel 30letno pomorsko prakso. To spozna vsak nepomorsček, in preden kak častnik samostojno poveljuje podvodniku, je bil vendar že 10 do 15 let pomorsček. In potem je tudi pomorski častnik, ta beseda obsega, vsaj po naših častnih pojmihi, tudi to, da svoje častniške časti ne sme omadeževati s sramotnimi pobalinstvi. Da pa vezbanja v lansiranju, ki so jih izvajali naši nasprotniki, od bolnišnične ladje »Elektre« počenši pa do onih proti malim obrežnim parnikom, ki jih more spoznati v njihovi neškodljivosti vsak lajik, ne zaslužijo nobenega drugega imena kot pobalinstva, o tem pač ni dvoma.

Ali pa morda res mislijo naši nasprotniki, pa naj že pripadajo narodu, ki se čuti kot najbolj viteški, ali pa naj so naši bivši zavezniki, da s torpediranjem bolnišničnih ladij in majhnih obrežnih parnikov pospešujejo svoj vojni smoter in povzdigujejo ugled in čast svojega pomorskega častniškega zbora?

Take zavite in očitne laži vsebujoče izjave, kot one v slučaju torpediranja bolnišnične parnika »Elektre«, da je poveljnik podvodnika smatral bolnišnično ladjo za parnik za prevoz čet, da se je prepričal šele pozneje, da ima parnik označbe Rdečega križa in je v premagovanju samega sebe potem šel celo tako daleč, da je opustil drugo lansiranje — v resnici je lansiral dvakrat, samo torpedo je šel mimo ladje — že zadostujejo same posebi, da izpreminjamo svojo sodbo o postopanju nasprotniških podvodniških poveljnikov, ki se da izraziti z dvema besedama: sramotna pobalinstva.

Italijanska kabinetna kriza.

Položaj se je poslabšal.

LUGANO, 17. (Kor.) Iz Rima došle vesti pravijo, da je reševanje kabinetne krize napravilo včeraj korak nazaj. Težave so se pojavile zlasti zaradi Sonninih želja glede oseb, ki naj bi ne pripadale kabinetu. Zakladni minister je baje nepričakovano izrazil pomisleke glede obdržanja svojega mesta. Poizkus, da bi se sprejel poslanec Colosimo kot zastopnik Giolittijevih pristašev v zbornico, se tudi ni posrečil, posebno ker prete njegovi strankni pristaši, da ga zataje. Relativno zagotovljen se zdi vstop voditelja klerikalne skupine posl. Mede, in več radikalcev. Nikjer se ne opaža veselje zadovoljstva zaradi oseb ali političnostrankarske sestave novega kabineta, ki se zdi, da nikakor ne predstavlja narodnega edinstva. Ravno tako se tudi ne opaža zaupanje v njegovo politično in parlamentarno solidarnost.

Italijanski kralj ruskemu carju.

PETROGRAD, 17. (Petrograjska brzojavna agencija.) — (Kor.) Car je prejel naslednjo brzojavko italijanskega kralja: »Z vsem italijanskim narodom sem v duhu s čustvom globokega občudovanja pri močniji ofenzivi Tvojih armad. Pošiljam Ti najprisrčnejše in prijateljske čestitke. Prepričan, da skupni napori dovedejo do končnega uspeha, te prosim, da sprejmeš zagotovilo mojega neomajnega prijateljstva. Viktor Emanuel.«

OPOZARJAMO NA PRIREDITEV CM ŠOL, KI SE BO VRŠILA DANES V NARODNEM DOMU. PRIČETEK OB 6. POPOLDNE

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 17. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 17. junija 1916. Zapadno bojišče. — Francoski patrujski napad pri Beaulne (severno Aisne) smo zavrnili z lahkoto. V okolišu Moze je bilo artiljerijsko delovanje precej močno in se je povečalo v raulh jutranjih urah deloma do posebne silovitosti. V Vogezih smo severovzhodno Cellesa z razstrelbo zadali sovražniku znatne izgube in smo zapadno Sennheima odbili manjši sovražni oddelek, ki je začasno mogel vdreti v naše jarke. Letaisko delovanje je bilo na obeh straneh živahno. Naša brodovja so izdatno obmetala z bombami militarlčno važne cilje v Berguesu (francoska Flandrska), Bar le Ducu in v okolišu Dombaste—Einville—Luneville—Blainville.

Vzhodno bojišče. — Pri Linsingenovi armadni skupini so se v stohodsko-stirskem odseku razvili boji. Deli armade generala Bothmerja so severno v Przevolke ponovno v boju.

Balkansko bojišče. — Izvzeti uspešne napade naših letalcev na sovražne naprave se ne da poročati nič bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Letalski napad na Bar le Duc.

BEROLIN, 17. (Kor.) O letalskem napaden Bar le Duc, železniška končna točna uradu iz velikega glavnega stana: Ko je bil že pred nekaj časom uspešno napaden Bar le Duc, železniško končno točka in glavni etapni kraj francoske armade pred Verdunom, so se na Francoskem pritoževali zaradi tega z utemeljevanjem, da je Bar le Duc odprto mesto. Omenjalo se pa ni, da so francoski letalci prej večkrat, dasiravno brez uspeha, z bombami napadli odprta francoska mesta v nemški posesti, ki nimajo zgoraj omenjenih svojstev, n. pr.: Verzières, Charleville in

Pomorski boj v Baltičkem morju.

PETROGRAD, 15. (Uradno.) — (Kor.) V noči od 13. na 14. junija so naše torpedovke v Baltičkem morju napadle sovražne parnike, ki so bili pod vojaško zaščito. Tekom boja s sovražnimi ladjami smo potopili dve pomožni križarki in smo ujeli posadki. Mi nismo imeli niti izgub niti škode. Tekom boja so sovražne ladje krenile v švedske vode, da jim nismo mogli slediti. (Wolffov urad pripominja: K tej vesti doznavamo s pristojne strani, da se v gornjem poročilu nahajajo običajna ruska pretiravanja. Izgubili nismo razun že javljene pomožne ladje »Hermann« nobene torpedovke ali tiju torpedovk pomožne ladje ali kake druge vojnne ladje in tudi nobene trgovinske ladje. V ruskem poročilu javljeno rešeno moštvo pomožne ladje »Hermann« so rešilo naše lastne ladje.)

S turških bojišč.

CARIGRAD, 16. (Agence Tel. Mill.) Glavni stan javlja: **Iraška fronta.** — Nič pomembnega.

Kavkaška fronta. — Nobene izpremembe na desnem krilu in v središču. Na levem krilu smo z lastnim protinapadom odbili napad sovražne poljske baterije na neko našo namaknjeno postojanko.

S svojim ognjem smo pogнали dve sovražni letali in dve torpedovki, ki ste se skušali približati Seddl Bahr. V smirskih vodah je nekoliko sovražnih vojnih ladij brez učinka obstreljevalo več točk na obali. Naša artiljerija je vračala ogenj. Sovražnika, ki se je nastanil na otoku Kestenu, odkoder je napadal srednjemu obal, smo zadnje dni prisilili, da je zapustil otok, ker ni mogel več vztrajati proti uspešnemu ognju naše artiljerije.

13. junija ste dve sovražni letali brez uspeha vrgli nekoliko bomb na El Ariš. Napad naših bojnih letal jih je pregal po zračnem boju. Druga naša letala so vrnila sovražni napad in so z uspehom metala bombe na neko sovražno letališče, ki so je obstreljevala tudi s strojnimi puškami. Nato so se vrnila nepoškodovana.

Angleži v Perziji.

LONDON, 16. (Kor.) Reuterjev urad javlja iz Teherana 15. t. m., da je pod generalom Percy-Sykesom stoječa angleška kolona dosegla Kerman. Londonski listi menijo, da je general Sykes prodiral od Bender Abbasa dalje. (Mesto Kerman leži v jugovzhodnem delu Perzije, oddaljeno od Binder Abbasa, ki leži v morski zaji med Omanskim in Perzijskim zalivom, naravnost v severni smeri v zračni črti 350 km.)

Artiljerijski boji na solunski fronti.

AMSTERDAM, 17. (Kor.) Kakor poroča neki tukajšnji list, poročajo »Times« iz Soluna: Sovražnik je danes krepko obstreljeval z artiljerijo naše postojanke. Na neko mesto je tekoma dneva padlo 200 granat. — V Solun se niso dospela iz Aten demobilizacijska povelja.

Tajna seja francoske zbornice.

PARIZ, 16. (Kor.) Zbornica je s 412 proti 138 glasovom sklenila tajno sejo. Javna seja se je prekinila ob 2½ popoldne, da se izprazni galerije. BERN, 16. (Kor.) Za tajno sejo francoske zbornice so se ukrenile najstrožje odredbe, da se ohrani tajnost dogodkov. Ograje bourbonske palače so zaklenjene. Časnikarji ne smejo na hodnike, temveč se smejo muditi samo v popolnoma osamljeni dvorani. Časnikarjem pristop ni popolnoma prepovedan, ker bi se mogla tajna seja naenkrat izpremeniti v javno. Vsak minister more določiti dva sodnika, ki se mudita v posebni sobi in s katerima more občevati telefonično. Stenografski zapisnik pride zapečaten v arhiv. Vložene so nove interpelacije, ki se nanašajo vse na Verdun, med njimi interpelacija posl. Favra, ki interpelira zaradi nezadostne obrambe Verduna in kazni za to odgovornih oseb.

PARIZ, 16. (Kor.) Tajna zbornična seja se je pozno popoldne odgodila na soboto.

Gospodarska konferenca v Parizu.

PARIZ, 16. (Kor.) »Petit Parisien« doznava, da so razprave na gospodarski konferenci dovedle do načelnega sporazuma. Obvezni sklepi bodo tvorili predmet dogovorov med vlado in parlamentarnimi različnimi državami. Ukrenjeno se odredbe proti nevarnostim v času med obstojem vojne sovravnosti in podpisom mirovne pogodbe. Varovale naj bi trge poplave z blagom, ki preti zaradi velikih žalog osrednjih vlasti.

Francosko posojilo v Ameriki.

NEW YORK, 17. (Kor.) Newyorške banke so otvorile nov francoski kredit 100 milijonov dolarjev v obliki 5% odstotnega, z deponiranimi vrednostnicami zavarovanega triletnega do petletnega posojila.

Ruski kredit v Ameriki.

NEW YORK 16. (Wolff. - Kor.) S pristojne strani se javlja, da je bančna skupina, h kateri pripadate National City Bank in bančna hiša J. P. Morgan, otvorila za Rusijo na tri leta kredit 50 milijonov dolarjev po 6½ letnih, ter v dolarjih plačljivih obrestih. Istočasno otvori Rusija v Petrogradu v prid ameriškim bančni skupini kredit 150 milijonov rubljev po trdnem preračunjevalnem kursu treh rubljev za en dolar.

Hrvatski sabor.

ZAGREB, 17. (Kor.) V začetku seje sta se prečitali zahvalni brzojavki cesarja in nadvojvode Friderika, ki ju je sabor pozdravil z navdušenimi živjo-klici. Sabor je nato nadaljeval proračunsko razpravo.

Položaj.

17. junija.

Govor grofa Tisze in pismena izjava ministra barona Buriana v ogrsko-hrvatski zbornici sta vzbudila veliko pozornost v vsej široki javnosti — nekateri govore celo o senzaciji. To poslednje pa da ne izhaja iz vsebine obeh enunciacij teh dveh vodilnih faktorjev monarhije, marveč iz dejstva, da je minister za vnanje stvari dal po ogrskem ministrskem predsedniku v parlamentu prečitati svojo izjavo, ki ni nič drugega nego paralenjalna izjava govora državnega kancerala v odgovor na razne izjave in zvrzavanja dejstev po državnih entente v respektivnih parlamentih. Dočim nam je baron Burian govoril doslej le v notah in zbirkah Rdeče knjige, je stopil sedaj takorekoč na parlamentarno tribuno. To da je senzacija, ker njegov korak da pomenja nekak poklon pred konstitucionalnim principom, pred parlamentarizmom.

A ravno to dejstvo, ki vzbuja sicer zadostne in podkrepilne dobre nade za bodočnost, ker je je smatrati kot pojav, ki govori, da so prazne razne govornice in bojzani — češ, da se bliža dekapitulacija parlamentarizma — provzročila v nas neki neprijeten čut. Danajska »Information« piše n. pr.: »Od leta 1867. se je zgodilo prvokrat, da se skupen aktiven minister izjavlja v ogrskem parlamentu. Očijelni parlamentarni forum avstro-ogrski je ogrski, oziroma avstrijski parlamentni odsek, ki fungira, kakor znano, pod imenom »delegacije«. Ker pa ta korporacija iz znanil razlogov, izzvanih po vojni, nima nikakega povičja, da bi zborovala, je bilo baronu Burianu v povod, da se v ogrsko-hrvatski zbornici v imenu monarhije izjavi o zadnjih izjavah Greya in Bethmann-Hollwege.

Tako je: v imenu monarhije! Govorila sta torej skupna monarhija na usta barona Buriana in ogrski parlament na usta ogrske vlade in raznih parlamentarcev iz večine in opozicije.... In to je tisto, kar

nam v tej polovici monarhije daje občutiti tisto... kako besedo naj porabimo, da bo dovoljena?... nu recimo, tisto ne-ljubo posledico vojne za parlamentarizem v naši državni polovici: avstrijski parlament ni prišel do besede. Tistim, ki se veselo, da je baron Burian z izjavo izpolnil praznino, ki smo jo doslej neprijetno občutili, bi mogli mi torej pritruditi le po polovici: le glede ene druge polovice monarhije!! To občuti vsakdo, ki želi v interesu te polovice in v interesu skupne monarhije, da bi med obema polovicama vladala popolna pariteta glede vsega, kar se tiče skupnosti, pred vsem pa pozicije in stališča monarhije napram vnanjemu svetu? »Information« govori o poznanih vzrokih, radi katerih da ne morejo zborovati delegacije. In vzroki, radi katerih ne zboruje avstrijski parlament? To je vprašanje, ki še živo zadevuje ob kožo naše polovice. Kajti eno je menda gotovo: da bi se tudi avstrijski parlament pokazal na višini trenutka z vedenjem, ki bi popolnoma odgovarjalo dožnostim patriotizma, zahtevam, ki jih sedanji veliki dogodki stavljajo monarhiji! Ne oglašamo se z rekriminacijami, da bi motili tisto slovesno edinstvenost, ki jo danes občuduje ves svet na naši monarhiji. K besedi pa nas je vzpodbudilo zlata beseda, ki jo je izpregovoril grof Tisza, a ki po našem mnenju ne velja z ozirom na vojne dogodke, marveč tudi z ozirom na notranje življenje v monarhiji: najboljša in najkrajša je pot — odkritost in iskrenost, pa naj vodi tudi preko glasil javnosti!

O vojnem položaju na severnovzhodnem bojišču — med Styrom, Stripo in Prutom — razpravlja nemški major Mohraht na znan svoj strokovnjaško-stvarni način. Pravi, da so Rusi pritisnili z neznanjsko silo (ungeheuerer Wucht). Številno južnozapadne vojske, ki jo je sovrznik vrgel proti našim obrambnim pozicijam med Styriem pri Čartorijsku in prostorom pri Črnovcih — ceni na najmanjše 600.000 mož, ne vstevši rezerve. Prizadete so nemške čete na Styru, avstro-ogrsko v prostoru zapadno Rovna do armade grofa Bothmerja na Strypi, potem ta zadnja armada in vojska generalnega polkovnika Pfanzner-Baltina. Vse te vojske se morajo težko boriti, vendar ni kar verovati ruskim ujočnikom, ko govorijo o velikih številnih ujetnikov in strašnih izgubah.

Rusi so dosedaj dosegli nekaj uspehov. Prodrli so v prostoru Kolkijev preko potoka Kormin; poizkušajo prehode preko reke Styr in so se polastili tudi trdnjav Luck in Dubno. Tu se je torč ruska fronta izbočila na zapad v globino kakih 50 kilometrov. Ruska konjenica poseza še dalje in branitelji so bili prisiljeni, umakniti se od srednjih linij. Tu je igrala vlogo železniška mreža iz Kijevske in Chersonske gubernije. Končuje se pri trdnjavi Rovno, kjer je že začetkom vojne izkrcavala velikanske mase čet, ki so tedaj preplavile Galicijo.

Južneje ležeči napadalni prostor je med Tarnopolom in Zaleszcyki. Tu se vrše boji med Tarnopolom in Buczaczem. Tu so bile čete bavarske generalnega polkovnika Bothmerja zmagovalke. Tudi pri Kolkih so naši z energičnim protinapadom potisnili zopet sovrznika čez reko Styr.

Tretji napadalni prostor je v kotu med rekama Dnjestrom in Prutom in so pri Bojani trdi boji s sovrznikom. Ruska kavalerija zavzemlje prostor med Horodenko (zapadno od Dnjestra) in Sadagoro, ki leži takorekoč pred vratni mesta Črnovice na severnem bregu Pruta.

Impulz za ta ruski napad vidi rečni nemški strokovnjak v dogovorih na pariški konferenci za medsebojno pomoč, ki pa ne doseže svojega cilja, ker se centralni oblasti še daleč od utrjevanja. Tako malopomeni so ruski uspehi, da niso mogli odločiti pada Salandre niti za par dni. Ruski napad v Galiciji in Voliniji tudi ne razbremeni italijanske vojske. Pa tudi Francija ne pričakuje mnogo od te ruske ofenzive. Tem uspehom ruske vojske bo sledil — kakor lani proti Hinderburgu — v par tednih... poraz.

Včeraj smo prejeli brzojavki, da je grški ministrski svet pod predsedstvom kralja sklenil splošno demobilizacijo vojske in da je kralj že podpisal odlok, ki odreja splošno demobilizacijo mornarice. Ti vesti sicer niste še potrjeni pod visokoficijalno znamko, ali po vsem, kar smo doživeli, ste bržkone prav blizu resnici. Saj je celo tudi že glasov, ki trde, da se demobilizacija že izvaja, toda tempo, da bo počasen radi tehničnih težav. Če te vesti odgovarjajo resnici, se je Grška zopet enkrat udala nasilju entente, ki je zahtevala demobilizacijo. Kakor ni morda Grška še nobena žrtev, ki jih je morala pokladati molohu entente, občutila tako krvavo, kakor bi bil ta sklep v kričečem

navskrižju z vsemi vestmi o razpoloženju in ogorčenju na Grškem proti ententi, tako bi v bodočem »Nationalverbandu« (narodni zvezi) tudi socijalni demokratje imeli enakopravno mesto in glas. Končno prihajajo neke majhne stranke, ki že zato ne morejo opustiti svojega lastnega korita, ker se iz njega vzdržujejo njihovi voditelji. Ta čudna družba se sedaj bojuje proti stremiljenju svobodomiselnih Nemcev po združenju, ki jim mrzi iz umljivih vzrokov.

Italijanska kriza je še vedno v štadiju reševanja. Za mesto šefa kabineta je slej ko prej v ospredju kombinacij Boselli, z drugimi prihodnjimi možmi se vrše pogajanja. Razumljivo je to, ker se je res težko odločiti za nastop take dedščine. — Edino s socijalistom Bissolatiem in Orlandom da je sporazem že dosežen. Velike težave da dela dosedanji minister za vnanje stvari Sonnino, ker stavlja pogoje: da Salandra ne sme pripadati novemu kabinetu, da ne sme noben Giolittijanec vstopiti v ministrstvo in, tretjič, da ne sme ustreči zahtevi po sestavi parlamentarne kontrolne komisije na vnanjo politiko in za potek vojne. V prvi dve zahtevi da sta Boselli in Bissolatti prvotila, glede tretje pa menda tudi že odjenjajeta, ali sporazumljenje ni še doseženo. V kombinaciji prihaja baje tudi marchese Carloti, ki se pa sedaj nahaja v Petrogradu. Govorilo se je tudi o katoliškem poslanecu Meda. Ali iz stvari menda ne bo nič, ker je Vatikan v oficijozni noti izjavil, da bi katoliški poslanec, ki bi vstopil v vlado, zastopal — le sebe! Seveda so to več ali manj le ugibanja, ki jih posnemljemo po vesteh iz Lugana, ki ni vsikdar posebno zanesljiv vir. Najtehtnejši za razmere v Italiji najznačilnejši rezultat dosedanjih pogajanj pa bi bil — vedno: ako vesti odgovarjajo resnici — ta, da je definitivno izgubljena nada, da bi se mogla osnovati narodna vlada, v kateri bi bile zastopane vse stranke in bi tudi s tem vse stranke prevzele odgovornost za politiko Italije. Potem takem se bo nadaljevalo strankarstvo in parlamentarno trenje in licitiranje, na kateri strani je boljša ali najboljše italijanska politika. Morda je ravno v nezdogni ideje narodne vlade vzrok, da se možje obnavljajo in da se kriza s tako težavo rešuje! Se pač res kaže, da je italijanski »sacro egoismo«, ki je v Salandrovih časih veljal samo za italijansko državo, sedaj prešel v meso in kri tudi italijanskim — strankam!

Austrijski Nemci med seboj.

Graška »Tagespost« objavlja naslednji, za razmere, ki vladajo med avstrijskimi Nemci, veležnačen članek, ki obenem tudi kaže, da tudi med njimi ni vse zlato, kar se sveti, in tudi da nedostaje prav njim velik del onega, kar izražajo z besedo »staaterhaltend« (državo vzdržujoč), ki jo pridevajo vedno samo sebi, kadar govorijo o bodočih razmerah v državi, da jim nedostaje edinstvi mišljenja in delovanja v sebi. Članek se glasi:

V načelih nemške delovne stranke se je prvokrat na pozitiven način začelo vprašanje, kako naj bi se pokrili ogromni vojni stroški. Program pravi dobesedno: »Če naj po vojni v strah vzbujajoči meri povečana preemba premoženjskih razmer, obogatelost posameznikov, obubožanje mas in potlačeneje stanu ne dovede do katastrofe, v kateri družabni red izgubila svojo stanovitnost, je treba na finančnem gospodarskem polju velikopotezne preuredbe. Prva skrb, s katero se pa ne smemo baviti šele po vojni, je pokritje vojnih stroškov. Znaten del izdatkov se ne sme pokriti z dolgovi, katerih prevelika mera bi povzročila obubožanje, obremenjajoče zvišanje obrestne mere in nesposobnost za konkurenco, temveč z enkratnimi davki, poleg obdavčenja vojnih dobičkov z enkratnim in na več let porazdeljenim davkom na imetje, ki naj bi prizanašal manjšim in srednjim imetjem. Za pokritje nadaljnjih potrebščin za obrestovanje in amortiziranje vojnih dolgov se mora zahtevati v prvi vrsti, da naj se štediti na vseh poljih. Brezpogojno potrebni večji dohodki iz davkov, pristojbin, monopolov in državnih obratov ne smejo dojaviti do preobremenitve velikih mas in srednjega stanu, temveč se morejo tisti, ki morejo dajati, velika imetja in posebno mobilni kapital in velepotevstva v veliko večji meri, kot pa so ista doslej, postaviti v službo države.

Ta odkrito izrečeni namen je nemški delovni stranki (prejšnji nemški »Nationalverband«) seveda nakopal sovraštvo težke industrije in finančnega sveta, kateremu je smotrna, brezobzirna narodna politika, ki se ne ustavlja pred njihovimi denarnimi vračami, ravno sedaj zelo neprijetna. Gospodarskim nasprotnikom so se pridružili še politični, katerim zopet ni všeč misel bločne politike, ki jo hoče zasledovati nemška delovna stranka. Kr-

ščanski socijalci nočejo razumeti, da naj bi v bodočem »Nationalverbandu« (narodni zvezi) tudi socijalni demokratje imeli enakopravno mesto in glas. Končno prihajajo neke majhne stranke, ki že zato ne morejo opustiti svojega lastnega korita, ker se iz njega vzdržujejo njihovi voditelji. Ta čudna družba se sedaj bojuje proti stremiljenju svobodomiselnih Nemcev po združenju, ki jim mrzi iz umljivih vzrokov.

Posl. Seiwender izraža to v nekem državno-nemškem listu — skoraj vse državno-nemško časopisje je pozdravilo poizkus v svrhu ustanovitve delovne stranke — prav dobro, ko pravi:

»Sprejema klica na ustanovitev enotne stranke ne morejo preslišati tudi radikalci in agrarci, posebno ker bi obe te skupini ne imele lahkega stališča, če bi ostali sami zase. Radikalci v resnici že davno niso več radikalni in se samo v eni točki razlikujejo od drugih, v nacionalnem radikalstvu proti nemškim narodnostim, in tudi ta upravičena njih obstoja odpade z zmago državne misli nad narodnostnim duhom, kakor je pričakovati. Toda potekel je tudi čas za enostransko zastopanje poljedelskih posebnih koristi, kajti v tem smislu agrarno, da se mora pospeševati poljedelsko proizvodnjo in ohraniti kmetijski stan, je postalo že skoraj vse, tako da bi pravim »agrarcem« ne ostalo nič drugega, kot da bi nastopali za visoke cene, visoke carine in žganjske bonifikacije. S temi stvarmi se pa sedaj človek skoraj ne more pokazati pred javnostjo. Vsekakor je ena velika stranka več kot pa svota majhnih strank, iz katerih je izšla. Trenje med seboj pomenja izgubo energije, združenje pa pomenja smotno in moč. To je voličem veliko bolj jasno kot političnim strankarskim specialistom, ki so v malenkostih vsakdanjih preprihov izgubili smisel za veliko celoto. Dokler niso velike in nove naloge pokazale potrebe močnejše skupnosti, separatizem pač ni bil tako škodljiv; danes je pa drugače, danes se mora nemškomeščanska politična družba orientirati nanovo in v določni smeri.

Da mora biti nova stranka stranka finančnega reda ter gospodarskega in socijalnega napredka, je jasno. V posameznosti naj se tu ne spuščamo; nova je samo ena zahteva, seveda, odločilna, ki prinese stranki tisoče nasprotnikov, zato pa milijone pristašev, in to je zahteva, da naj se gospodarsko in politično življenje osvobodijo premoči finančnega kapitala.

S tem je šele stranka postala moderna, pa tudi bojna stranka, kateri ni na tem, da bi ugajala vsem, in ki hoče poizkusiti nove nasilne vladavine upogniti pod zapoved splošne blaginje.

Po teh izjavljanjih je obrekovalna vojna proti delovni stranki umljiva. Čudno je le, da so v tej vojni klerikalni listi v prvi vrsti. Morajo pač biti močne niti, ki jih vžejejo z velikim kapitalom, da mu hlapčujo tako zelo.

Tako članek v »Tagespost«. Marsikatero zlato zrno je v teh izjavljanjih, marsikatera beseda je v njih, ki velja morebiti v še večji meri za nas Slovence kot pa za Nemce same; celota pa vendar kaže, kakor smo že rekli, da Nemci prav zaradi teh nezdravih razmer v sebi samih, o katerih se tu razpravlja popolnoma jasno in odkrito, pač nimajo pravice, da bi se kot edin »državo vzdrževalni« narod postavljali nad druge avstrijske narode, ki imajo napram skupni domovini enake dolžnosti, a tudi enake pravice. Če vstane po končani vojni nova Avstrija, sme in mora vstati edino le po enakopravnem sodelovanju vseh avstrijskih narodov.

Razne politične vesti.

Pametna beseda. V nemški javnosti je pred kratkim napravil veliko hrupa sklep monakovske filozofske fakultete, ki je najstrožje obsodila spis rednega profesorja monakovske univerze Fr. W. Försterja, priobčen v švicarski reviji »Friedenswart«, v katerem je pisal proti hujškanju narodov proti narodom. Filozofska fakulteta je obenem zagrozila, da poskrbi, da Foerster ne bo razširjal takih idej v svojih predavanjih na vseučilišču. Sedaj je Foerster odgovoril v »Berliner Tageblatt«, kjer pravi, da je filozofska fakulteta zagrešila veliko pogrško, ko je označila kritično revizijo novega političnega razvoja za državni nevarno, ko se vendar dela na vseh straneh, da bi se ublažila politična cenzura. Sicer pa da bi v sedanjih časih posebno univerze in njihove vrhovne oblasti nikakor ne sme kazati bojzljivosti in svobodna bi morala biti vsa sila nepodkupljenega in pred sodkov prostega mišljenja. Sicer pa fakulteta nima nobene disciplinarne ali druge oblasti nad izjavljanjem

zato sem obljubil Tino mlademu odvotniku Jablaniću iz Krapine, a Mino Griviću, trgovcu iz Petrinje. Ne zamerite mi, žal mi je, ali tako je!

Te nepričakovane strele so tirolskemu svatu vzele besedo in komaj je, odhajajoč, vzkljknil: »O, prosim! — jaz — sluga pokoren!»

In odšel je osmuden in rdeč kot rak. Gospoda Sperberja je hudo ošinil pakraški dekret, ki mu ga je bivši »odžupan in ne usojeni tast tako lakonično odmeril; dasi skrajno jezen, je vendar hvalil Boga, da pri tem nesrečnem naskoku ni bilo drugih prič, ter je, kolikor je le mogel, hitro skočil na svoj voz, da bi ga živ krst ne zapazil.

Ali tudi v tem se je »tirolski svat« prevaril.

(Dalje.)

učnega poklica kakega rednega profesorja. Ce naj bi že bil tako merodajen obzir na vtisk v inozemstvu, naj bi se s takim ravnanjem ne upravicvala trditve pariškega »Tempsa«, da so nemška vseučilišča sedaj »duševno popolnoma uniformirana«. Foerster pravi potem dobesedno: »Zdi se, da široki krogi nemškega naroda in prav posebno veliko zastopnikov učenjstva še niso prišli do spoznanja, da se veliko geslo za pravi patriotizem glasi danes: »Preučiti se je treba!«, in da je današnja svetovna beda prišla v fazo, kjer je na mestu vse drugo, samo ne, da bi se bojzljivo in razdražljivo oklepali priljubljenih tradicij.

Tradicije vseh narodov so težko omadeževane s krvjo in krivdo in sedanja svetovna vojna je svota prizanesljive svetovne sodbe nad strahovitim početanjem dosedanje evropske »zgodovine«. Zato pa proč z vsem nesvobodnim malikovanjem pred politično preteklostjo — le pogumno »naprej«, če hočete osvoboditi Evropo iz tega strahovitega prelivanja krvi. Sedaj ni samo naša dolžnost, da se v vojujemo, ta zapoved ni edina zapoved v tem času, kateri se morajo podložiti vse duše — ne, mi za fronto imamo sedaj sveto dolžnost, da storimo vse, da se ustvari ozračje, v katerem se pomirje strasti in pride do veljave glas pameti. Predvsem je potrebno eno: V vseh delih se morajo vedno glasneje oglašati moške, ki izrekajo odkrito, da izhod iz tega pekla besnosti in zakrnjenosti nikakor ni mogoč, če se vsi odločno ne okrenemo od starega duha, ki je vladal v občeivanju med narodi, če ne priznamo odkrito in pošteno svojega deleža pri njegovih grehih in predvsem v notranjosti duše skušamo izmisljati in ljubiti novo Evropo. Le po tem notranjem preobratu in njemu odgovarajočemu načinu izražanja, ne pa s samo splošno mirovno ponudbo, pa naj bi prišla odkoderkoli, bi bilo mogoče mirne elemente v vseh delih poklicati na delo. Velike tradicije Nemčije nam nalagajo dolžnost, da mi v tem oziru prednjačimo. Če na vseh straneh ne preneha hujškanje narodov proti narodom ter ničeva in brezbožna samopravičnost, ne pride mir, temveč se bodo narodi mesarili, dokler ne izkryvave, tako kot je dejal neki Japonec: »Le počakajmo mirno, dokler Evropa ne konča svojega harakirija (samoumor)«. Ali bi dve ti-sočletji evropske kulture pač res ne mogli preprečiti, da se mi Evropejci vsi, kolikor nas je, z bedastimi, topimi obrazi pogreznemo v prepad, pri čemer naj bi vsak posameznik prepeval slavospev na svojo krasno preteklost in snežnobeo nedolžnost? V nekem vodilnem angleškem časopisu (»Hibbert Journal«) se je pred kratkim razpravljalo o neki nemški brošuri, ki je naperjena proti hujškanju narodov proti narodom. Ocenjevalec (profesor L. Dickinson v Cambridge) je pisal: »Vidi se, da ni narod »barbarjev«, v katerem se oglašajo taki glasovi.« No torej! V vsem hrupu hujškanja storimo svoje, da končno zmaga na vseh straneh evropski glas in pride čas, ko »Eumenide (boginje maščevanja) odidejo v Tartar (podzemlje, starogrški pekel) in zadrešnejo za seboj bronasta vrata z daleč odmevajočim treskom.«

Poljsko vprašanje v ogrsko-hrvatskem državnem zboru. Včeraj smo že na kratko omenili odgovor ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze na izjavljanja poslanca grofa Julija Andrassyja glede poljskega vprašanja, danes pa naj objavimo dobesedno tozadevna zanimiva izjavljanja ogrskega ministrskega predsednika, ki se glase: »Grof Julij Andrassy je grjal, da je izjavo »ne bomo dopuščali, da bi Poljska zopet prišla pod rusko gospostvo«, podal samo nemški državni kancelar in da so glede zunanje politike avstro-ogrsko monarhije pristojni činitelji molčali v tem vprašanju. Proti tej trditvi morem samo ugotoviti, da je nemški državni kancelar, po naravi stvari same, mogel podati to izjavo samo sporazumno z našim ministrom zunanjih stvari. Saj je vendar državni kancelar pripomnil v istem govoru, da morata za usodo Poljske sporazumno med seboj skrbeti srednjeevropski vlasti. Potrebno tega sporazuma poudarja popolnoma pravilno tudi grof Andrassy in dostavlja, da ravno zato ne zahteva poasnila glede podobnosti, in izraža le željo, da se ta sporazum doseže kolikor mogoče kmalu in se da tako vladi možnost, da se bo mogla izraziti o podobnostih. Tej želji se priključujem tudi jaz popolnoma in si dovoljujem v sedanjem stanju stvari poudarjati le toliko, da vprašanje osvoboditve Poljske, po naravi stvari same, navdaja z iskrenim veseljem vsakega z ozirom na zunanjo politiko monarhije pristojnega činitelja, morda v dvojni meri pa ogrske činitelje, kajti osvoboditev Poljske izpod ruskega gospostva in žnjo zvezano odrinjenje meja ruske države je zelo važen in bistven interes obeh srednjeevropskih vlasti. Poleg tega pa je stvar poljskega naroda zadeva, ki v vsakem svobodno ljubečem človeku vzbujja najgloblje simpatije in s podvojeno silo v ogrskem narodu. Ta čustva v polni meri tudi navdajajo ogrsko vlado in mislini, da poljsko vprašanje pri vsakem činitelju ogrskega življenja, da se izrazim tako, nahaja sorodno ozračje. Zato morem zagotavljati, da se bo vsak pristojni činitelj monarhije prizadeval, da se poljsko vprašanje uredi z najdalekosežnejšim upoštevanjem želja poljskega naroda in njegovih eksistenčnih interesov. — Ogrski korespondenčni urad poravnja zadnji stavek tako-le: »Zagotoviti moram čestito zbornico, da se bo prizadeval vsak pristojni činitelj monarhije,

PODLISTEK

Trikrat pomaga Bog.

Spisal Avgust Senoa.

»Nu«, je nadaljeval »tirolski svat« slovesneje, e, gospod Breberič, da vam pravici povem, ni me samo komisija dovedla semkaj, ampak nekoliko važnejši razlog. Sem sicer tuje, ali govoreč po duši, življenje v Hrvatski mi ugaja. ... »Ne res, da imamo dobre pečenke, do-brega vina itd.«

»Da, res imate. Usoda, ali, da po pravici povem, zaščita velike gospode me je vrgla semkaj. In ne obžalujem tega. Ljudje tu sicer niso uglajeni in izobraženi — oprostite, ali resnica je —, ali ravno tu more človek napraviti boljše kariero, nego domači ljudje, ki niso tako sposobni

za važneje posle. Ni dvoma, da se sedanja vladna oblika ukorenini tudi tu, in jaz ostanem tu in bom napredoval. Nu, da je človek zadovoljen, treba mu hiše, to je, mora se ženiti. Nadejam se, da vam bo ugodno, ako vam povem, da sem pri tem posebno na vašo hišo obrnil oko. — Po tej izpovedbi se je začel gospod podžupan zgibati po stoliči, kakor da nekaj kula v njem.

»Na kratko vam hočem povedati, gospod podžupan; prosim za roko ene vaših dveh hčeri.«

»Moj dragi gospod Sperber!« je odvrnil Breberič lakonično, »drago mi je, da vam je Hrvatska tako mila, kakor pravite; ali, ko že dlje časa bivate tu, ste se menda prepričali o neki lastnosti Hrvatov, a ta je: kar jim je na srcu, to jim je na jeziku! To je bilo vedno moje prvo načelo in zato vam odgovarjam takoj.

Ljudje, ki se hočejo ženiti, gledajo danes res mnogo na groše, ali — hvala Bogu — iz Hrvatske ni še izginila starinska moda, da se ljudje ženijo od srca in radi srca. Nismo še, hvala Bogu, na Turškem in zato tudi ne moremo jemati po dve ženi. Zato se mi zdi vaša prošnja zelo čudna. Nam prihaja prav ena ali druga, ali tako se — pri moji veri — ne gradi sreča za vse življenje. Čast in poštenje vam in vaši karrieri, toda, niti jaz ne poznam vas, niti vi ne poznate mojih otrok, a jaz ne bom nikdar silil svojega otroka, naj se veže s kom, ki ga ne ljubi. Poleg tega ste vi velik gospod, mi pa smo siromašni ljudje. Nam treba fino okinčane in izborne gospo, moji hčerkici pa ste samo pošteni, dobri gospodinji; niste fini salonski dami. Pak, ne zamerite mi, jaz ju rajde dam Hrvatu, nego nepoznanemu tuju, kajti vsaka ptica leti v svojo trovo. In

da se reši poljsko vprašanje po možnosti dalekosežno upoštevaje želje poljskega naroda in njegovih eksistenčnih interesov.

Sviciarska vlada o mirovnem posredovanju. Sviciarska brzojavna agencija javlja: Na vprašanje Scherrer-Füllemana v narodnem svetu o mirovnem posredovanju je načelnik političnega oddelka, zvezni svetnik Hoffmann, podal izjavo, v kateri se pravi: Vesti časopisja o posredovalnem delovanju drugih nevtralnih držav je treba presojati s skrajno previdnostjo. So povodi, da se smatrajo te časopisne vesti za neresnične. Zvezni svet je že dolgo časa sem v stalnih stikih z drugimi nevtralnimi vlada, a ne more o tem podati poročil. Pravica nevtralcov, da ponudijo svoje posredovanje, sloni na členu XXX haškega dogovora iz leta 1898. in se ne da dvomiti o njej. Stališča mednarodnega prava se posredovanje ne more imeti za neprijazno ravnanje. V sedanjem trenutku pa je nevarnost, da bi se to zgodilo s kakšni strani vojnojočili se držav. Moment krize, čas največje militaristične napetosti, ki je sedaj, se ne zdi posebno ugoden za posredovalne poizkuse. Scherrerjevo stališče, da je prišel pravi trenutek, ker nevtralnici nimajo interesa na tem, da bi se vojna končala na bojiščih ene ali druge države, je, nevtralnemu povedano, razumljivo, ker mi, nevtralnemu govorniku, smatramo neko ravnotežje med vesilami za nas kot najkoristnejše. S stališča vojnojočih se držav se zdi stvar morda drugačna. Treba je tu največje previdnosti. Ne more biti naša stvar, ne more biti stvar nobene nevtralne države, da bi vprašala vojnojoče se države, kakšni so njihovi interesi. To morejo odločevati le one same. Ako bi torej tudi popolnoma naravne mirovne manifestacije prihajale zveznemu svetu, bi si moral ponavljati, da mora vlada ohraniti hladnokrvnost in da ne sme dovoljevati, da bi govorilo srce. Hladno mora presojati, ali je obstoječi mednarodni položaj pripraven za posredovanje. Le tedaj more ravnati pravilno. Vse resolucije, vsa zborovanja, vse manifestacije ne morejo izpremeniti ničesar na tem stališču zveznega sveta. Zvezni svet more samo zagotavljati, da slejkoprej z največjo pozornostjo zasleduje tek dogodkov in se bo prvi smatral za srečnega, če bo mogel pripomoči, da se kmalu doseže trajni mir. — K vprašanju o splošni konferenci držav v svrhu posvetovanja o mednarodnem pravnem redu za reševanje vseh mednarodnopravnih spornih vprašanj pripominjam: Zvezni svet si je bil vedno na jasnem, da bo prva dolžnost vsake nevtralne vlade, da bo delovala na vzpostavitev porušenega mednarodnega prava in da je življenjski interes v prvi vrsti nevtralnih držav, da svoja toliko kršena prava zopet zgrade na podlagi, ki je sedanje mednarodno pravo. Zvezni svet si mora tudi v tem vprašanju pridrževati svobodno izbiro sredstev in časa za doseg tega smotra. Upajmo, da ni več daleč čas, ko bo zvezni svet mogel odgovoriti s stvarnimi sporočili, ne pa samo s tolažili. Drugačen odgovor je danes nemogoč. — Izvajanja zveznega svetnika Hoffmanna je narodni svet sprejel z odobravanjem. Kakor je razvidno iz teh izjav, vlada med nevtralnimi prepričanje, da sedajni vojni položaj ni ugoden za mirovno posredovanje. Čakati je treba — boljših, ugodnejših časov.

To in ono.

Skrb za živila na Francoskem. Iz Berna poročajo, da se je vršila konferenca francoskih županov, ki se je posvetovala zaradi vedno naraščajoče druginje živila. Na predlog ministra notranjih stvari se je sestavil stalen odbor, ki bo sporazumno z ministrom v rednih sejah razpravljalo o vseh vprašanih ljudskega preživljanja. V odseku se nahaja več županov, predsednik pariškega mestnega sveta, pariški policijski predsednik in prefekt seinskega okruga.

Pogreb grofa Szögyeny-Maricha. V sredo se je vršil v Csoru na Ogrskem ob mnogoštevilni udeležbi pogreb bivšega avstro-ogrškega veleposlanika v Berlinu, grofa Szögyeny-Maricha. Cesarja je pri pogrebu zastopal dvorni maršal grof Nikolaj Szecsen, nemškega cesarja pa ulanski ritmojster knez Fürstenberg. Leta je v imenu nemškega cesarja položil na mrtvaški oder venec s cesarjevimi začetnicami. Vlado je zastopal minister Najvišjega cesarskega dvora, baron Roszner, ministra zunanjih stvari poslanik baron Flottow, magnatsko zbornico pa predsednik baron Josika.

Proti borznim spekulantom v Berolinu. Predstojništvo berolinske borze je te dni sestavilo načrt, kako bi se omejile borzne spekulacije. Načrt obsega v bistvu omejitve poslovnega prometa v bančnih papirjih na neposredne blagajniške posle, strogo predpisane dobavne roke, pri čemer so izključeni vsi časovni in opcijski posli, in pa preprečenje spekulacij po-bujajoče zasebne udeležbe. O načrtu se bodo v kratkem posvetovale pristojne oblasti.

Letnica 1916. Pred kratkim se je čitalo v raznih listih, da je neki prefriganec iznašel, da svota števil rojstne letnice, nastopa vlade, časa vladanja in starosti cesarja Viljema II. in cesarja Franca Josipa znaša v letošnjem letu 3832; polovica je 1916; potemtakem bi se smelo že v letošnjem letu (in sicer ker je 1 + 9 = 10 in 1 + 6 = 7) pričakovati premirja ali mira in sicer 10. 7. torej 10. julija. Enak pa je tudi končni izid, če se premotri tudi drugi vladarji na ta način. Začnimo torej z bratracema, ruskim cariem Niko-

kolajem II. in angleškim kraljem Jurijem V.

Table with 2 columns: Name and Birth/Death dates. Includes entries for Nikolaj II., Jurij V., and Viktor Emanuel II.

Polovica znaša tudi 1916. — Tako je mogoče poizkušati z vsemi evropskimi vladarji. Povsod je svota 3832 in polovica 1916, kar pa velja tudi za druge. Tako je n. pr. nemški državni kancelar pl. Bethmann-Hollweg rojen leta 1855., državni kancelar od leta 1909. dalje, sedaj 61 let star in 7 let državni kancelar. Svota teh števil znaša tudi 3832 in polovica 1916. In če n. pr. urednik »Edinosti«, ki piše to, pove, da je rojen leta 1875., da je v uredništvu »Edinosti« od l. 1812., torej 4 leta in da ima 41 let, znaša svota teh števil tudi 3832, polovica pa 1916. Tako spravi lahko vsakdo kak dogodek iz svojega življenja v zvezo z letnico 1916, in vedno mora biti isti izid. Lahkoverni ljudje sklepajo odtod, da mora priti v letu 1916. do miru. Toda ta pojav z letnico 1916. ne daje prav nobenega povoda za tako upanje. Kar namreč velja za letnico 1916., velja tudi za vsako drugo letnico. Vzemimo le za leto 1915: naš cesar je rojen l. 1830., vlado je nastopil leta 1848., vladal je torej 67 let in je bil star 85 let. Svota teh števil znaša 3830, polovica pa 1915. In kako se pojasnjuje ta »čudež«? Stvar je popolnoma enostavna. Letnica rojstva in število starostnih let skupaj vendar dajeta dotično letnico. Isto število (letnica) se tudi dobi, če se vzame kaka letnica iz življenja dotičnika in se prišteje razlika med dotično in sedanjo letnico (čas vlade, službe itd.) Vse skupaj je torej precej dober dovtip, s katerim je nekdo pošteno »potegnil« tiste, ki so mu šli na limanice.

V obrambo proti spolnim boleznim. Šlezvikholštansko generalno poveljništvo je, kakor poroča »Berliner Tageblatt«, začelo praktično voditi boj proti spolnim boleznim. Izdalo je namreč naslednji ukaz: »Prenos nalezljivih spolnih bolezni na drugo osebo, če se izvrši namenoma ali zaradi malomarnosti, je kazniv po državnem kazenskem zakoniku. Za uspešno odvrčanje spolnih bolezni prepovedujem take telesne poškodbe v interesu javne varnosti tudi na podlagi zakona o obsednem stanju in odrejam v prvi izvedbe te prepovedi naslednje: Kdor je bolan za kako prenosno spolno boleznijo, mora nemudoma, ko izve za to, naznaniti stvar pisмено ali ustmeno pristojni policijski oblasti in policijskemu uradu. Policijske oblasti imajo pravico, da dajo osebe, ki se jim zde sumljive, da imajo kako nalezljivo bolezen, preiskati po zdravniku, navadno po uradnem zdravniku. Take osebe se smejo v svrhu zdravniškega opazovanja, če so bile spoznane za bolne, toliko časa prisilno odpraviti v bolnišnico. Prekršenja teh določeb se kaznujejo z zaporom do enega leta, če so pa olajševalne okolnosti, pa z globo do 1500 mark. Prekršenja so naslednja: 1. opustitev predpisane naznanitve nalezljive spolne bolezni; 2. preziranje po policijski oblasti v posameznem slučaju in odvrnitev bolezni ukrenjenih odredb, n. pr. če dotičnik vkljub povabilu ne pride k zdravniški preiskavi. Za vojaške osebe velja glede dolžnosti prijave, preiskave in zdravljenja namesto policijske oblasti predpostavljeno službeno mesto.«

Niso dobili pravega. Kakor smo poročali pred nekaj časom, so na Češkem aretirali nekega Viljema Lipo, na katerega je letel sum, da je oni Kis, ki je v Czinkoti na Ogrskem poklal celo vrsto žensk in je potem baje kot vojak pobegnil iz bolnišnice v Valjevem, kjer da so pod njegovim imenom pokopali v skupni grob nekoga drugega. Lipa je bil zelo podooben Kisu in je imel tudi enake življenjske navade kot Kis, da se je namreč sladkal ženskam, zlasti služkinjam in jim obetal zakon. Lipa, ki je delal v neki tovarni za municijo na Češkem, so izročili domobranskemu divizijskemu sodišču v Plznu. Kakor poročajo sedaj iz Prage, je preiskava dognala, da Lipa in Kis nista ista oseba, in zato so proti Lipi ustavili preiskavo in ga izpustili v svobodo.

Aprovizacijske stvari. Razdeljevanje izkaznic za kruh in moko in izkaznic za sladkor.

V ponedeljek, 19. t. m., se prične razdeljevanje izkaznic za kruh in moko, veljavnih za tedne 38.—39. in 40.—41.; istočasno pa se bodo izdajale tudi izkaznice za sladkor (št. 4.), veljavne od 26. junija do vstega 23. julija t. l. Izkaznice je dvigniti tekom uradnih ur v prostorih krušnih komisij najkasneje do sobote, 24. t. m., in

sicer proti izkazu z novo živilsko izkaznico.

Prebivalstvu se ponovno priporoča, da ne odlaša do zadnjih dni, da pride temveč vsakdo čim prej po svoje izkaznice, da ne bo zadnje dni prevelikega navala. Vsaka sranka naj se pri prejemu izkaznic tudi prepriča, če je dobila zadostno število in če so izkaznice opremljene z uradnim pečatom. Izkaznice brez uradnega pečata so neveljavne ter se zaplenijo.

Sedež krušne komisije št. 16. se je premestil iz hiše št. 8. v hišo št. 2., I. nadstr. ulice Alessandro Manzoni.

ČESKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI. se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Usakovrstne slavnike priporoča gospodm trgovcem in slav. občinstvu Fr. CERAR, tovarna v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. 77

Kupujem vsako vrstne cunje — Nasproti tovarne olja pri Sv. Ivanu. 308

Velika zaloga papirjaca ovitke, papirnatih vrečic, lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerno. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 150

Ivan Kržmančič alca Caserma 8 prodaja vermout K 2-40, marsala K 3-20, cipro K 3-20, crema marsala K 3-20, Amaro Istria K 3-20, pelikovac K 3-20, tropinovec K 3-20, tropinovec fini K 4-40 slivovice K 4-—, brinovec K 4-—, konjak K 4-— liter, refošk v steklenicah K 2-40 meškat v steklenicah 2-20. 12

Prodaja zeleno in rumeno milo, za primerno za perilo in norveške sardine razne vrste. Ulica Vienna št. 4, vogal ul. Carintia. 372

Cokle, leseni podplati se prodajo v vsaki množini. — Izvršnem tudi pošiljate na deželo. Lastno izdelovanje s tozadevnimi stroji. Ivan Frandolich, ul. Istituto št. 11, Trst. 348

Volno, volnena in vitirana pokrivala, volno, vrvi, vrvce in cunje po 60 vin, kg kupujem v veliki zalogi v ulici Montorsino št. 2, Rojan. 512

Sode prazne petrolejere, oljate kupujem v vsaki množini. Plačam visoke cene Kuret Settefontane 1. 375

Čevlje na debelo ponuja po tovarniški ceni zastopstvo in zaloga čevljev. Ulica Acquedotto 12. Pošiljate na deželo. 373

Gumi za cepljenje trt prodaja mrodlonica Cillia. Ulica delle Poste št. 6. 366

Kupujem žaklje vsake vrste J. Stebel Trst, ul. Torrente 36. 175

Gospodična zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče službo kot uradnica ali vzgojiteljica. Sprejme tudi hišno delo, šivanje in kranje. Prijazne ponudbe na Ins. odd. Edinosti pod »L 1916«. 62

Spretna šivilja, ki zna šivati, vezati in krojiti obleke za gospe in otroke, se pripravlja za delo na domu. Ulica Picardi 2, I. nad. vr. št. 5. 321

Kupujem žaklje vsake vrste. Jakob Margon, ul. Solitario št. 21 (pri mestni bolnišnici) Prva slovenska trgovina. 250

Modistinja izvršuje vsako delo točno in elegantno po zmerni ceni. — Ulica Aleardi 493, vrata 8, Pendice Scorcola. 518

Hišna z dobrimi spričevali, zdrava, lepega vedenja se sprejme takoj. Dobra plača in hrana. Pendice Scorcola 359. Villa Emilia. 517

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, milo, gramjave podpetnice, razni gumbi, denarnice, zazilo za čevlje, električne svetilke, baterije, pisemski papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega križa, črna za bračo, žlice, razna rezila, roba, mrežice za brke, platenina, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavnike, zaponke »Patent Knöpfe« in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolò št. 19. 62

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 246

Slovenec da Slovencu roko. Svojo ZALOGO OGLJA priporoča MARTINČIČ ANTON Trst - ulica Forni št. 12, - Trst.

ZOBOZDRAVNIK Dr. J. Čermák se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste. Izdiranje zobovrez bolezine. Plombiranje UMETNI ZOBJE.

Belo pralno blago od katerega imamo veliko izbero kakor n. p. Eponge, Etamine, Marquisette, pralna svila i. t. d. kakor tudi drugo krasno blago v neprekosljivi bogati zalogi, je prednostna dnevna potrebščina. SVILA je velika moda. Vse dosedaj izšle novosti se dobijo v bogati izberi v vseh mogočih barvah. — Dnevno dospejo nove pošiljatve, tako da smo v stanu nuditi zadnje modne novosti. Točna postrežba poleg nizkih cen je naš princip. Zamenjava blaga, ki ne ugaja je naše jamstvo. M. WEISS - T. Corso 7 - 11.

ODPRETJE NOVE PRUDAJALNE. Svetilniki za plin in električne luči v veliki izberi, kopeli, kopalne peči, umivalniki, električne svetilke, mrežice in cilindri za plin vseh zistemov. Žepne svetilke in baterije najbolje vrste. Ognjišča za plin iz najboljših tovaren. R. LEVI & C. I družba z o. j. - Ulica S. Nicolò 12, Trst.

Ponnjam 25 kvintalov zelene galice po zelo primerni ceni. 30 kvintalov trdega zelenega mila po K 5-20 kg. 10 kvintalov mila (Waschseife) v zavojih od 5 kg po K 2-60 kg. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ registrirana zadruga z omejenim poročtvom TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST (v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah. Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4%. Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru. Restni denar plačuje zavod sam. — Vloga se lahko po eno kruno. — ODDAJA DOMAČE NABIRALNIKE HANILNE PUŠICE. Poštno hranilnični račun 16.004. TELEFON št. 952 ima varnostno celico (safe deposita) za shrambo vrednostnih listov, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varne proti ulomu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter je oddaja strankam v najem po najnižjih cenah. STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON. Uradne ure: od 9 do 12 dop. in od 3 do 5 pop. Izplačuje vsak delavnik ob uradnih urah.

Vdovski in sirotinski zakladi vojaškega poveljstva v Gradcu.

Pri vojaškem poveljstvu v Gradcu obstoje sedaj sledeči zakladi:

1.) Za vdove in sirote po časnikih (vojaških uradnikih) od 9. plačilnega razreda do 300.000 K 4%, odstotna januarvska renta kot ustanovna glavnica, že vložena pri c. in kr. vojnem ministrstvu. Odenilno listino z ustanovnimi določbami za ta zaklad priložbi v kratkem c. in kr. vojno ministrstvo. Za nadaljnje nakupovanje vrednostnih papirjev je v oženih pri c. in kr. priv. štajerski eskomptni banki v Gradcu, konto vdovskih in sirotinskih zakladov I. . . K 41.931-95 pri c. kr. poštni hranilnici na Dunaju 4 odstotna januarvska renta . . . 200--
potem na konto št. 77.005 v gotovini . . . 4.551-90
pri voj. poveljstvu v gotovini . . . 980-52
Skupno K 347.664-37

2.) Za vdove in sirote moštva K 52.000-- 5 1/2% vo no posojilo. Od teh . . . 50.000-- pri podružnici Anglo-Avstrijske banke . . . 2.200--
v Gradcu in . . . 2.200--
pri vojaškem poveljstvu . . . 76.553-05
V občinski hranilnici v Gradcu . . . 14.100-56
Pri uradniškem hranilnem društvu v Gradcu . . . 3.075-96
v c. kr. poštni hranilnici konto št. 143.559. . . 3.075-96
Skupno K 146.923-57

3.) Zakladi za obrat kopalnišča Einöd. Povračilo Anglo-Avstrijske banke za nabiralnico vojaškega poveljstva 4. vojno posojilo v znesku K 50.000.

To kopalnišče, poleg ekonomije in okroglo 100 oral polja, gozda in travnikov se je z dnem 1. junija 1916 sprejelo v lastni obrat in služi kot vložena glavnica za prej označenih 50.000 K.

S tem je dana tudi prilika, da se invalidi, potem vdove in sirote, kakih 40-40 oseb, t koj na trajno preskrbljajo.

4.) Zbirka „Grazer Tagblatt“, potem štajerske eskomptne banke v Gradcu za vdovske in sirotinske zaklade po časnikih in moštva.

Odšteveni vojaškemu poveljstvu direktno vposlanih in že pod 1.) izkazane svote K 104.325-50.

Kaže se torej skupna imovina razpoložljivega denarja v znesku K 648.919-44, torej prištevši realno kopalnišča Einöd denarna vrednost nad milijon kron.

K tej imovini je v popolno jasnost o finančnem položaju zakladov prišleči še dosedanje izdatke, in sicer:

- a) vdove po časnikih 23 po 200 K 4600-- K 1 " 150 " 150-- "
 - b) vdove po moštva 3 " 200 " 600-- "
 - 1 " 150 " 150-- "
 - 5 " 100 " 500-- "
- nadalje tiskovine za 15.000 izvodov dela „67 Jahre auf dem Throne Habsburg“ K 9000,
za razglednice K 4135-17,
500 knjižic „Mut und Todesverachtung“ in 1000 knjižic „Kamerad Alkohol“ je spisatelj brezplačno dal na razpolago.
Vrhu tega govodom prireditelj:
4 uprizaritve; „Vojna v strelskih jarkih“ (Fellerhof v Steinu.) Za situacijske načrte, vstopnice, fotografiranje, žebličke za srečolove, pl kaitiranje in razno K 1.593-73.
razstava orožja, fotografiranje in stroški za prevažanje K 213-90,
Koncert prof. Grümmerja, naznanila v listih, lepaki, str. za potovanje in razno K 756-36,
Zdravstveno-higijeniška razstava ni povzročila nikakih stroškov.
Za položnice, manipulacijo itd. K 110-87,
Skupni stroški iznašajo torej na izplačan h podporah . . . K 6.000--
in za poprej omenjene tiskovine in druge izdatke . . . 15.810-03
Skupno K 21.810-03

Porabljam to priliko, da vsem darovalcem in podpirateljem teh institucij — ki jim treba pač še izpolniti — izrekam najtoplejšo in najudanejo zahvalo v imenu vdov in sirot ter prošim nadaljnega podpiranja.
Mattanovich, F. M. Lt.

Vojaško poveljništvo je, da bi moglo zadovoljevati prošnje zaostalih po časnikih za podpore, januarja leta 1915 uvedlo zbirko in sicer najprej za vdove in sirote časnikov (vojaških uradnikov) od 9. činovnega razreda navzdol. Ta zbirka je do danes znesla K 347.664-37. Zaklad naj bi se zvišal na K 400.000 rentnega nominala in potem zaključil.

Darila so tekom pol leta narastla tako visoko, da se je meseca avgusta leta 1915 mogla uvesti posebna zbirka za vdove in sirote moštva, ki je do danes znesla K 146.929-57 in kateri bodo po zaključitvi častniškega zaklada pritekali vsi došli darovi, ki niso bili podarjeni v poseben namen.

Preskrbi zaostalih po moštva je treba pristeti tu prevzete kopalnišča Einöd v lastno oskrbo. Dohodki tega kopalnišča so namenjeni zbirki za moštvo in oskrbuje se tam 40 do 50 invalidov, vdov in sirot.

Zbirka „Grazer Tagblatt“, ki je doslej znesla K 104.325-50 se najmanj po dveh tretjinah določi za zbirko moštva, največ po eni tretjini (do zgoraj omenjene omejevine) pa častniškemu zakladu.

Skupno imetje vseh teh zakladov torej znaša K 648.919-44, z vštetenim posestvom Einödskge kopalnišča pa nad en milijon kron.

Doslej izplačane podpore so seveda odvine od števila došlih prošelj, kakor ves čas, kar obstoje zakladi. Posebej pa bodi še poudarjeno, da vsi dosedanj izdatki s stroški vseh vrst vred znašajo samo 2-44 odstotka skup ih dohodkov.

»V KRALJESTVU PALČKOV«, BAJKO S PETJEM, PRIREDE DANES OB 6 POPOLDNE OTROCI NAŠIH CM ŠOL V NARODNEM DOMU

Poziv.

Organizacija varuštvenih oskrbnic vojniških sirot in otrok naših vojakov, ustanovljena sedaj tudi v našem mestu, si je postavila visoki plemeniti cilj, da poskrbi za moralno in materialno blaginjo sirot hrabrih someščanov, ki so padli za domovino.

Zato pa, da bo mogla z učinkom vršiti svojo misijo čimprej, potrebuje nova organizacija zaslombe od strani vsega prebivalstva.

Vsi morejo, vsi morajo prispevati k temu tako vzvišenemu, človekoljubnemu in patrijotičnemu podjetju, veliki in mali, posestniki in delavci, vsi naj se udeležijo tega združenja in naj na to plemeniti način postanejo varuhi in zaščitniki sirotic onih, ki so nam, žrtvuje sebe, ohranili domovino še močnejšo in še večjo.

Vsi oni, ki več premorejo, naj pomagajo temu plemenitemu podjetju stem, da postanejo ustanovniki, ki plačajo enkratni znesek po 1000 K najmanj, ali dosmrtni člani, ki plačajo enkratni znesek po 200 K najmanj.

Nihče pa se ne bo branil vpisati se kot podporni član, ker nizko članarino letnih 3 K najmanj, lahko plača vsakdo brez pritrvovalnosti.

Uverjeni smo, da z enodušnim posnovljenjem teh šibkih sirot, upanjem bodočnosti, bode Trst še enkrat dokazal svojo veliko dobrodelnost in svoj visokotelejič patrijotizem.

Podpisani se obračate torej z navzočim pozivom od vseh društev, bank, tvrdk, udruženj in od vseh privatnih oseb z iskreno prošnjo, naj bi vsi pospeševali to sveto delo po svojih močeh.

Baronica Lucie Fries-Skene predsednica.

Baronica Ida de Albori, tajnica.

Priglasjanja se jemljejo na znanje v sedežu organizacije, v ulici S. Lazzaro št. 14/l.

Domuče vesti.

Posvetovanje zaradi oskrbe Trsta s sočivjem in sadjem. Z ozirom na želje prizadetih krogov se je včeraj pod namestnikovim predsedstvom vršilo posvetovanje o oskrbi Trsta s sočivjem in sadjem. V smislu storjenih sklepov izide že v najkrajšem času namestništvna odredba, ki bo urejala promet s sočivjem in sadjem in jamčila, da ne bo več nerednosti, ki nastajajo v škodo tržaških komentov zato, ker posegajo v stvar nepoklicanci. Poskrbi se tudi, da se dovoz sočivja in sadja na tržaški trg zviša, kolikor le mogoče, in da bo prihajalo blago v kolikor mogoče veliki množini na trg že ob zgodnjih jutranjih urah. Končno se namerava tudi primerneje urediti razdeljevanje došlega blaga, da ga bo v primerni izmeri dobiti na vseh trgih.

Vpisovanje na državni ljudski šoli v ul. Fontana se bode, kakor nam sporoča šolsko vodstvo, vršilo za novo vstopajoče učence od 26. junija do 1. julija od 3 do 4 popoldne. Vhod ul. Fontana št. 16, 18. Otroci morajo priti k vpisovanju v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter morajo prinesiti s seboj: rojstni list, izpričevalo o cepljenih osepnicah, izpričevalo o zdravili očeh in eventualno šolsko izpričevalo. Vpišejo se vsi, ki se priglasijo. Odločitev o sprejemu se sporočijo pismeno že pred koncem šolskega leta.

Na žrebanju prvega razreda 6. avstrijske razredne loterije je zadel glavni dobiček v znesku K 60.000 srečka št. 60606, kupljena pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Zveplo. Zveplo se bo začelo razdeljevati v ponedeljek, 19. t. m., onim, kateri ga vzamejo skupno za posamezne vasi in okraje, a v torek onim, ki pridejo sami po njim določeni odmerki. Za Prosek in Kontovel sprejme razdelitev g. Gorjup na Proseku, za Sv. Križ g. Ivan Košuta, Sv. Križ 6, za Opčine aprovizacijsko razprodajališče na Opčinah, za Sv. M. M. Spodnjo in Zgornjo g. Anton Miklavc, za Škedenj, Kjarbollo Zgornjo in Spodnjo g. Ant. Sanci-Drejač v Škedenju, za Lonjer Karel Čok, za Barkovlje g. učitelj Ferdo Starc, za Rojan in Piščance Konsumno društvo v Rojanu, za Vrdele g. Hinko Schmidt. Iz ostalih krajev naj pridejo naročniki po zveplo od torka naprej h Kmet-

tijski družbi. Na vsakogar odpade deseti del naročene množine. Cena bo z ozirom na velike troške, taro in izgubo po K 1'20 kilogram.

Praščiči se bodo razdeljevali danes od 9 ure naprej na skladišču g. Karla Malalana na Opčinah. Cena 11 do 12 K kilogram.

V organizacijo oskrbnic vojniških sirot so se nadalje vpisale: Gospa Ela Frankfurter kot ustanovnica z zneskom K 1000; gospe Aleksandra baronica Morpurgo, ekselencica Klodila Berghofer, Helena Zally in Penelopa Sevastopulo kot dosmrtni člani z zneski po K 200.

Iz Sv. Ivana. Na vsestransko krasno uspeši šolski prireditvi, ki se je vršila v nedeljo, 11. t. m., v svetoivanskem »Narodnem domu«, v korist Rdečemu križu in vdovam in sirotam padlih na bojišču, izreka podpisano svojo najtoplejo zahvalo dijaškemu orkestru in njega požrtvovalnemu voditelju tovarišu Sv. Požariju za blagohotno sodelovanje, gosp. Žguriju za sopomoč, naši vrli, in kedar potrebujejo njene pomoči, vsikdar pripravljeni gospi F. Ščekovi za spremljevanje na glasovirju, domačemu gospodu župniku F. Sili, gospodu kaplanu V. Ščeku, deželnemu šolskemu nadzorniku g. Fr. Matejčiču, okrajnemu šolskemu nadzorniku g. I. Nekermanu, ki so blagovolili počastiti prireditve s svojo navzočnostjo, zastopstvu tukajšnje italijanske šole, onemu slovenske iz Barkovli, Rojana, Škedenja in Katinare in slednjič vsemu ostalemu slavnemu občinstvu, ki je na katerikoli način pripomoglo do lepega uspeha prireditve. Učiteljstvo svetoivanske slovenske ljudske šole.

Mestna zastavljavnica. Jutri, 19. t. m., od 9. dop. do 3. pop. se bodo prodajali na dražbi nedragoceni predmeti serije 137., zastavljeni meseca marca 1915. na modre listke, in sicer od št. 204.700. do št. 205.800.

Priporočljive tvrdke.

Manufakturne trgovine.

SUCCESSORI (Nasledniki) PIETRO TAVOLATO Trst, Leseni trg (Piazza della Legna) št. 1. — Bogata izbira manufakturnega blaga. — Cene zmerne. 194

Ivan Bidovec trgovin jestvin in kolonijal. Zaloga mesa v konservi, sardin, kondenzirano mleko, mezza, čokolade in kakava. Velika izbira likerjev in domačih vin Svež čaj, maslo. Cene zmerne. Trst, Via Campanile št. 13, (Piazza Pontorosso.) 2206

A. Rieger Trst, ulica Torrente št. 30, l. nadst. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroka, bluze za gledališče. Cene zmerne. 337

Hotel Continental Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Corsa). Prenosišče za vojake. Dvigalo. Cene zmerne. Postrežba točna. 190

Zastori za senco. LUIGI ZUCULIN, odlikovana tovarna zagrnjal in asfaltov. Rojan št. 2 Urad ulica Ghega 2. Specialiteta: zastori za gostilne, kavarno, prodajalne itd. 232

Mehanična delavnica. ODLIKOVANA LIVARNICA OSVALDELLA. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni. 199

Buffet-Restavracija Trst, ulica San Lazzaro št. 8. Salam, sir, grnjati raznovrstna vina, likerji, pivo Pilsen-Göss. Cene zmerne. 219

London Biscuit Factory. A. GATTI, Trst, najbolj iskani. Priporočeni za rekonvalescentne otroke od prvih zdravniških avtoritet. 216

„Salone Edison“ Trst, Vojaški trg (Piazza Caserma) Palača Vianello. Najprej ljubljni kinematograf tržaškega občinstva, kjer se predstavljajo najboljši gledališki films. 218

Knjigoveznica PIETRO PIPPAN, Trst, ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Žepni koledarji lastnega izdelovanja. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 207

Majolične peči in štedilniki M. ZEPAR, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 201

Sveže čajno maslo GIOVANNI GÖTTLICHER, Trst, originalni zavitki od 1/4, 1/2, 1/3 kg na debelo. Pošiljate na deželo. 253

Jestvine na debelo. Bogata izbira vsakovrstnih jestvin; prodaja na debelo RUGGERO GAMBEL v Trstu ulica delle Acque-vogal ulice Coraao. 244

Fratelli Rauber TRST, Via Torrente št. 14, TRST Zaloga ustrojenih kož Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specialiteta potreščin za sedlarje.

JOSIP STRUCKEL Trst, vogal Via Maria Teresa-S. Caterina Nov prihod volnena blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perlija svila za jopice. — Svilenina in okraski zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srjace modrici. Vezenine in drobnarije, preproge zavese, trižj po izjemno nizkih cenah.

PETER MORETTI -- kotlar Trst, ulica delle Beccherie 31 Prodaja in popravlja sesalke za trte.

Parna pralnica in likalnica HARTMANN & Co Trst, ul. Zonta 8 vogal ul. Valdirivo 29 izvršuje točno in hitro vsa naročila. — Silne stvari se izvrši v 4 do 8 urah.

Fotografski atelje DAGUERRE Trst - Corso št. 39 - Trst 10 dopisnic v platino, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vojake nizke cene. :: Tudi električna razsvetljava. ::

IGNAZIO POTOCNIG TRST Ulica Riborgo št. 28, vogal ulica Beccherie. Velika zaloga oblek za moške in dečke. Specialiteta: suknje alpagas, modre in črne. Otroške obleke od K 3 naprej. Modre in rumene delavske obleke. Spodnje srjace in srjace vseh vrst. Velika zaloga blaga na meter. Cene zmerne. — Izbira blaga za moške obleke.

Veliko skladišče klobukov dežnikov, bele in pisane srjace, izlask. platna žepnih robce, moških nogovic itd. K. Cvenkel Trst Corso 28 Cene zmerne. -- Postrežba točna. Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Trstu Ulica Caserma št. 11. Uradne ure od 9-12, od 3-5. Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, srečke, tuje zlate in papirnatc novce in devize. Daje predujme na vrednostne papirje in blago in izvršuje vse v bančno stroko spadajoče tranzakcije. Vloge na knjižice obrestuje 4% netto Vloge na tekoči in žiro-račun najbolje po dogovoru. Obavlja nakazila vojnim ujetnikom. Poslovalnica c. kr. razredne loterije.

Kranjine vloge sprejema od vsakega tudi če ni ud zadruge, in jih obrestuje 4,1% večje zneske po dogovoru. Trgovcem otvarja čekovna računa z dnevnm obrestovanjem. Rečni davek plačuje zadruga sama. Vloga se lahko po eno arono. Poštno-hranilnični račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu registrovana zadruga z neomejenim jamstvom ulica S. Francesco št. 2, l. nadst.

Umetno-fotografski atelje Trst, ulica del Rivo št. 42 (prilicje) Trst Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi fotografiranje, posnetke notranjost lokalov, poročanske plošče za vsakovrst. spomenike. POSEBNOST: POVEČANJE in VSAKE FOTOGRAFIJE in Radi udobnosti gosp. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, ev. tudi zunaj mesta po najzmernejših cenah. Trst, ul. del Rivo št. 42

Hotel in restavracija METROPOLE Trst, ulica S. Nicolò 22. Kuhinja prve vrste. Vina izbrana. Elegantne sobe. — Največja čistost. — Cene zmerne.

Botri! Botre! Ob priliki birme posetite Zlatarnico G. Pino v Trstu ulica Canale št. 13

Cunje in odrezke v vsaki množini in vsake vrste kupuje tvrdka Regina Civran Successori (Nasledniki) Trst, ulica della Tesa 42-44.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lastno poslopie)

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pis.na, prioritete, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE.

PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležaje v javnih skladiščih SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzojavni: JADRANSKA.

VLOGE NA KNJIŽICE

3 3/4 %

od dnevi vloge do dneva vridga. Rentni davek plačuje banka iz svojega. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in žiro-računu po dogovoru.

AKREDITIVI, ČEKI IN NA KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRŽIŠČA.

Živahna zveza z AMERIKO.

REMBOURSNI KREDITI

PRODAJA SREČK

RAZREDNE LOTERIE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

URADNE URE: od 9 do 12 in od 3 do 5 pop.

ESKOMPT MENIC